

Republika Srbija
Tužilaštvo za ratne zločine

LIČNI STAV

TUŽILAC ZA RATNE ZLOČINE VLADIMIR VUKČEVIĆ

(za nedeljnik „Vreme“)

Beograd, 29. novembar 2012.

PO ZAKONU ČINJENICA

Sa dužnom pažnjom sam, kao i uvek, pročitao tekst vrsnog novinara „Vremena“ i dopisnika Tanjuga iz Brisela Dejana Anastasijevića „Po zakonu Leke Dukađina“, o uzrocima i posledicama odluke Žalbenog veća Haškog tribunala da po drugi put oslobodi Ramuša Haradinaja, Ljahija Brahimaja i Idriza Baljaja, objavljen u prošlom broju „Vremena“, 29.novembra 2012. godine.

Kao tužilac koji od 2004. godine aktivno istražuje i događaje ratnih zločina povezanih sa delovanjem Ramuša Haradinaja, Ljahija Brahimaja, Idriza Baljaja, Fatmira Limaja i ostalih nekadašnjih komandanata i pripadnika OVK tokom 1998. i 1999. godine, moja je obaveza da ukažem na neke netačne činjenice koje su se u ovom tekstu našle, po mojoj oceni, iz razloga ponovnog objavljivanja dela članka od 10. aprila 2008. godine, kako je i sam autor naveo na kraju svog teksta.

Saradnju sa Haškim tribunalom baziranu na odredbama Zakona o saradnji SRJ sa Međunarodnim krivičnim tribunalom i drugim zakonskim aktima, međunarodnim konvencijama, Rezoluciji Saveta Evrope od 3. aprila 2003. godine, Tužilaštvo za ratne zločine upravo je, počev od 2004. godine, započelo saradnjom na pomoći Tribunalu u predmetu „Haradinaj i drugi“.

U slučaju svedoka Kujtima Beriše, o kom u tekstu piše da mu je „pasoše konačno izdao SUP Prokuplje, dan nakon što je Beriša poginuo“, hoću da ukažem da je Šef istražnog odeljenja Tužilaštva Haškog tribunala Patrik Lopez Teres zatražio, u nekoliko navrata, moju pomoć oko procedure izdavanja putnih isprava za ovog svedoka i njegovu porodicu - suprugu i za njihovo šestoro dece. Tokom veoma

operativne saradnje sa Službom za otkrivanje ratnih zločina pri MUP-u Srbije uz čiju pomoć smo 24. 01. 2007. godine, kompletirali celokupnu dokumentaciju za putne isprave porodice Kujtima Beriše (SUP Prokuplje nije imao veze sa ovim predmetom), obavestio sam 5. februara 2007. godine Kancelariju Tužioca MKTJ da sam preduzeo sve mere radi ubrzavanja ovog procesa i da su putne isprave „u celosti završene i dostavljene istražitelju Tužilaštva tribunala preko Kancelarije Tužilaštva MKTJ u Beogradu“.

Kujtim Beriša smrtno je nastradao u navodnoj saobraćajnoj nesreći u blizini Podgorice, 18. februara 2007. godine, ali ne „dan pošto su izdati pasoši“, kako je navedeno u tekstu. Pitanje je isključivo za Haški tribunal koliko je im je vremena bilo potrebno da Kujtimu Beriši i njegovoj porodici dostave putne isprave, kako bi ih dislocirali, daleko od Haradinajevih ljudi kojima su bili na meti.

Pomažući u predmetu „Haradinaj“ Tužilaštvu Haškog tribunala, radili smo na identifikaciji svedoka koji bi mogli da svedoče pred MKTJ, s obzirom da Tužilaštvo MKTJ nije imalo kompletne lične podatke za moguće svedoke. Tužilaštvo za ratne zločine je pružalo podršku svedocima u postupku koji je Tribunal vodio protiv Haradinaja, Brahimaja i Baljaja, iako je postojao veliki otpor svedoka da svedoče zbog straha od odmazde kakva je već zadesila, ispostaviće se, najmanje 19 potencijalnih svedoka u ovom predmetu.

Tokom suđenja Haradinaju, Baljaju i Brahimaju, Veće je saslušalo gotovo stotinu svedoka. U tekstu prvostepene presude, Haški tribunal nije propustio da navede da se Veće „suočilo sa znatnim poteškoćama u pribavljanju iskaza velikog broja ovih svedoka“ i da su „mnogi od njih naveli strah kao značajan razlog za svoje nepojavljivanje pred Većem kako bi dali iskaz“. Veće je, s tim u vezi, „steklo snažan utisak da se suđenje odvijalo u atmosferi u kojoj se svedoci nisu osećali bezbedno i to zbog celog niza faktora koji se iznose u presudi“. Pored toga, i strane u postupku složile su se da je na KiM postojala nestabilna bezbednosna situacija, naročito nepovoljna po svedoke.

S obzirom na poteškoće u nastojanju da se dobiju iskazi, za 34 svedoka odobrene su određene zaštitne mere. Izdato je 18 obavezujućih naloga za svedočenje za one svedoke koji su i dalje odbijali da daju svoje iskaze, čak i uz mogućnost zaštitnih mera.

Na sastanku u septembru prošle godine, Bramerc je izrazio nezadovoljstvo što sam u intervjuu jednom dnevnom listu progovorio o ubistvima i zastrašivanjima svedoka tokom 2002, 2003. i 2004. godine, u predmetu Međunarodnog suda u Prištini protiv oficira OVK u operativnoj zoni „Dukađini“, pod komandom Ramuša Haradinaja. Postupak je vođen protiv Ramuša Ahmetaja, Idriza Baljaja, Ahmeta Eljšanija, Bekima Zekaja i Dauta Haradinaja, osuđenih decembra 2002.godine na kazne zatvora od tri

do 15 godina za ubistvo četiri pripadnika oružanih formacija tzv. Republike Kosovo / FARK kojima je komandovao Tahir Zemaj.

Predstavnici Tužilaštva upitali su na sastanku glavnog haškog tužioca zašto izjava ubijenog svedoka Tahira Zemaja, na 200 strana, nije ušla u tkivo predmeta „Haradinaj“. Bramerc je odgovorio da je Haško tužilaštvo autonomno u donošenju odluka o tome šta će da optužuje. Kada smo mu ponovo postavili ovo pitanje, uz molbu da objasni koji su pravni razlozi odlučili da se odustane od Zemajeve izjave, Bramerc je ponovio svoj odgovor, dodavši ponovo da je Haško tužilaštvo autonomno i samostalno u donošenju odluka na koji način će raditi. Rekao sam mu tada da nisam imao nameru da dezavuišem Haški tribunal već smo želeli da upoznamo javnost sa činjenicama o ubijenim potencijalnim svedocima u predmetu protiv Haradinaja.

U pismu koje sam uputio Seržu Bramercu jula ove godine, izrazio sam zabrinutost zbog ozbiljnih propusta Tribunala u zaštiti svedoka optužbe PW – 081, koji je dao iskaz haškim istražiteljima upravo u Tužilaštvu za ratne zločine. i sa žaljenjem konstatovao da je ovom svedoku uskraćena priprema („witness proofing“) - uobičajena procedura za svedoke koji daju svoj iskaz pred Tribunalom. Podsetio sam tada da je na uznemiravanje svedoka u ovom predmetu ukazalo i raspravno veće u prvostepenoj presudi što je bio razlog obnavljanja postupka.

Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije, posle odluke prvostepenog veća MKTJ da oslobodi optužene u predmetu „Haradinaj i drugi“ (IT-04-84) dostavilo je Tužilaštvu u Hagu sve prikupljene materijale kojima je raspolagalo o Haradinajevim zločinima na KIM, a koji nisu bili obuhvaćeni optužnicom Tužilaštva Tribunala: dostavljeno je 198 dokumenata, ali i izjave koje smo pribavili za događaje, pored ostalih, vezane i za Radonjičko jezero i logor „Jablanica“. Smatram da smo na taj način doprineli da dokazi u ponovljenom suđenju budu utemeljeniji.

Kada je reč o „slučaju Klečka“, za koji u tekstu piše da „Tribunal od Srbije nikada nije dobio nijedno slovice“, želim da istaknem da je ovo Tužilaštvo radilo na rasvetljavanju događaja i na utvrđivanju odgovornosti izvršilaca nižeg ranga – 26 pripadnika OVK za ratne zločine u Lapušniku, Klečkoj, Krajmirovcu, kao i odgovornost Fatmira Limaja za zločine u kojima je stradalo osam civila. Uz saglasnost sudije Kevina Parkera, predsednika Veća, Haški tribunal je odobrio da Tužilaštvo za ratne zločine podigne zahtev za sprovođenje istrage protiv Limaja i još 26 lica 5. juna 2009. godine.

Kada je Limaj pred Tribunalom oslobođen krivice za zločine u selu Klečka, ovo Tužilaštvo je nastavilo da prikuplja izjave svedoka i došlo do dokaza o postojanju krematorijuma u Klečkoj u kojem su pripadnici OVK spaljivali Srbe, Rome, ali i Albance koji nisu bili lojalni OVK. Ovaj predmet je jedan od 39 slučajeva u kojima

Tužilaštvo za ratne zločine saraduje sa za Misijom vladavine prava EU na Kosovu – EULEKS, i zahvaljujući ovoj saradnji, 21. novembra počelo je ponovno suđenje Fatmiru Limaju i trojici okrivljenih u predmetu „Klečka“.

Od svog osnivanja, Tužilaštvo za ratne zločine je, ispunjavajući svoj osnovni zadatak – gonjenje učinilaca krivičnih dela ratnih zločina, ulagalo velike napore ka unapređenju saradnje u krivičnim pitanjima među državama bivše Jugoslavije, a naročito na unapređenju saradnje sa Haškim tribunalom. Sve ovo činili smo u cilju uspostavljanja vladavine prava nakon ratnih sukoba na prostima bivše SFRJ, izgradnje poverenja u pravosudni sistem Republike Srbije te ponovnog uspostavljanja poverenja kao preduslova za dostizanje pravde u regionu.

TUŽILAC ZA RATNE ZLOČINE

Vladimir Vukčević